

P. NOBECOURT, *Clinique médicale des Enfants. Affections de l'appareil circulatoire*. MASSON & Cie. Paris 1925. 371 bldz.). Prijs: frs. 25.

Zonder twijfel zal ook deze bundel colleges een goede ontvangst ten deel vallen. Het goed, dat van den eersten bundel 1) is gezegd, kan hier slechts worden herhaald. De verschillende aandoeningen van het hart bij kinderen worden hier van een breed klinisch standpunt besproken. Behalve van de oude beproefde methodes van onderzoek maakt NOBECOURT veel gebruik van orthodiagrammen. De vele ziektegeschiedenissen worden toegelicht door tal van duidelijke schema's met deze methode verkregen. Hiernaast is met vele foto's, en krommen van allerlei aard verduidelijkt. Ook in dezen bundel vindt men naast de zeer vele waarnemingen er vele ontleend aan de literatuur. De eerste hoofdstukken behandelen de acute endocarditis bij verschillende infectieziekten, daarna volgt de kwaadaardige endocarditis. De enkelvoudige en meer-voudige klepvliesgebreken worden grondig besproken. Zeer uitvoerig bespreekt de schrijver de pericarditis en de vergroeiingen van het pericard. Na de decompensatie van het hart zijn de aangeboren hartgebreken aan de orde, waarbij in het bijzonder wordt ingegaan op het syndroom van STOKES-ADAM en de aangeboren cyanose.

Het laatste hoofdstuk staat in minder rechtstreeksch verband met de voorgaande; hierin bespreekt schrijver het syndroom van RAYNAUD, erythromelalgie, acrocyanose e.d. en legt nadruk op een mogelijk onderling verband dezer aandoeningen.

Zooals reeds boven gezegd kan ook dit boek met warmte worden aanbevolen.

J. C. SCHIPPERS.

E. CLASEN, *Varicen, Ulcus cruris und ihre Behandlung*. Dritte verbesserte Auflage. URBAN und SCHWARZENBERG. Berlin—Wien. 1925. Prijs 3.30 mark.

Deze derde uitgave verschilt alleen daarin (afgezien van een slechte afbeelding) van de tweede, dat hierin is opgenomen de de PONNDORF-enting als geneeswijze van de beenzweer. Dit behoeft niet te verwonderen, als men weet, dat er geponndorft wordt met allerlei microorganismen (o.a. uit keel en colon tegen chronische rheumatiek).

CLASEN gebruikt hiervoor entstof B. PONNDORF schijnt ontdekt te hebben, dat tuberkelbacillen en streptocokken een groote rol spelen bij het ontstaan van de beenzweer en CLASEN is zóó ingenomen met deze geneeswijze, dat hij haar van evengroot belang acht als het lijmverband.

Overigens heeft het aardige boekje geen veranderingen ondergaan.

F. M. G. DE FEYFER.

1) Zie: *Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* 1925, Eerste Helft, bldz. 277.